

باران

غولامحوسین ساعیدی
له فارسییه وه: عه بدوللا سه عیدی
(بوکان)

(۱)

دیهنی شانۆ به تیشکیکی سپی رووناک ده بییت و هه تا ماوهی شانۆ به رهو پیش ده چیت، که کم و به ئه سپایی تیشکیکی سوور به شیوهیه کی هه ست پی نه کراو دیهنی شانۆ داده پۆشی. بی دهنگی ولات داده گری. سه عاتی گه وره ی شار دوو جار زهنگ لیده دا. به هه من ده چیته سه ر چریاکه و پشت به بینه ران راوه ستاوه و له سه عاتی زهنگداری شار را ماوه. حاجه تیکی به دهسته وهیه که رهنگی تیدایه. کاتیک زه ی زهنگه گه وره که دوور ده که ویتته وه، قامکی له رهنگه که هه لده کیشی و چهند خه تیکی رهش له سه ر شووشه ی سه عاته که ده کیشیتته وه. پاشان به به ره دهستی رهنگه که ده شیتوتی هه تا رووی سه عاته که لیل ده کاو میله کانی دیار نه بن. بو ماوهیه کی کورت لیتی راده مینتی. دهنگی بارینی باران دیت. له سه ر چریاکه دیتته خوار و گوئی راده گری و له هه مان کاتدا چنگه رهنگاوییه کانی به دیواره که وه دهنی. وینه ی په نجه یه کی رهش له سه ر دیواره که وه دیار ده که وئی. وینه ی دووم و سییه میس له سه ر دیواره که ده کیشیتته وه. به کیشانه وهی هه موو په نجه کان له په نای یه کتر وینه ی په نجه یه کی رهشی گه وره وه دیار ده که وئی. پاشه و پاش ده کیشیتته وه و له میزی ده زمانه کان هه لده که وئی. وهک که سپیک که ماری حه فی دیت بییت ده ست ده کا به هه لانتن. ده رکه که هه تا نیوهی ده کاته وه. دهنگی ریژنه ی باران دیت و ژووره که پر ده کات. ده رکه که داده خا و پشت به دیواره که وه دهنی. له نا کاو چاوی به جانتاکه ی ژیر چریاکه ده که وئی. لپی خورد ده بیته وه. پاشان له حالیکدا که به گوشه ی چا و ناگای له تارمایی سه ر په نجه ره که یه، ده چیت و جانتاکه له ژیر چریاکه ده رده کیشی. ده بکاته وه. ته له فونیکه یه که که وته و چه کله دینیتته دهر. هه رواکه ناگای له تارمایی سه ر په نجه ره که یه

پاشه و پاش دهکشیتته وه و نیگای له نیوان تارمایی سه رپه نجه ره که و په نجه ره شه که دیت و دهچی. به هیواشی دهچیته په نا میزه که و له سه کورسییه که داده نیشتی. له کاتی کدا که ته له فونه که ی له باوهش دایه و اههست ده که له سه میزه که جیی خوی کردۆته وه، ته له فونه که داده نی و چاوه روان ده مینیتته وه. گووشیه که هه لده گری، ژماره بهک ده گریته و گوئی ده داتی.

دیسانه که ژماره به کی دیکه ده گریته و گوئی ده داتی. خه به ریک نییه. وه رده سووپی و له تارمایی سه ر په نجه ره که راده مینیی و ژماره بهک ده گری و گوئی هه لده خا.

به همن: بی دنگ، بی دنگ، هه وهک قه برستان. [گووشیه که له سه میزه که داده نی و بو خوی دهکشیتته وه] هیچ کاریک ناکری. ده بی چاوه پروان بم، چاوه پروان دانیشم. [سه ری له نیوان هه ر دووک ده ستیدا راده گری]. [ده مینیتته وه.. داده نیشم.. سه بر ده که م..] [چاوه کانی ده قوچینی]. [له که نگیه هاتوومه ته ده ری؟] چهنده گیان سه ختی! به خه یالم ده مکوت ته و او بووه... به لام.. نا.. نه گه ر پیریژنه که [چاوه کانی هه لدینی و به قه لافه تیکی شیواوه وه] له خه وه ستیت و بیت؟ [بیر ده کاته وه] نا، ناتوانی. ناتوانی بی. باران، ره شه باران... ناتوانی. پیریژنه که ش ناتوانی. [به ده نگیکی نه رم] ناتوانی.. [دهنگی ریژنه باران ده بیستری]. [نه گه ر رۆژیک باران نه باری؟] [له ترسان چاوه کانی زه ق ده بنه وه]. [نه گه ر [وهستان] بینه وه دهستم..] [نه و کات ئیدی..] [به ترس و خوفه وه] [باران! باران! باران! چاوه کانی قوچاندوه و دووپاته ی ده کاته وه] [باران، باران... [دهنگی به خوره می باران زیاتر ده بیت]. [کوره سه برکه... [دهنگی باران هیواشتر ده بیت]. [چ خه به ره؟] ها؟ [چاوه کانی به حال هه لئاوه. دهنگی چرکه چرکی سه عاتی شار نزیک ده بیتته وه و ژووره که پر ده کات. چاوه له سه عاته که ده بری]. [بی دنگ به! بی دنگ! [دهنگه دهنگی سه عاته که ته و او ده بیت]. [بی دنگ به! پیریژنیش بی دنگ بی! هه مووتان بی دنگ بن! که لله که رانه! عه سرتیکی پاییز... [وهستانیکی درپژ] پاییز خودا دایناوه بو خه وتن. [بهرق و قین و قودره تیکی به درۆ] دیسانه که، بو، ده ویری ههستی و بی بو ئیره؟ بو، بی خه به ره؟ بو، نازانی؟... [ئارام] بو، مه گه ر باران

ده هیلتی؟

تارمایی سه ر په نجه ره: [به ناوازیکی گالته جار بییه وه] باران؟ بارانی چی؟

به همن: بی دنگ به جانه وه! [له کاتی کدا که به ترسه وه چاوه له تارمایییه که ده کات ده نه ریینی]. [بی دنگ به! ناتوانی بیتته ئیره...]

نا، ناتوانی، ناتوانی من لیره ده رکات. من بجمه کوئی؟ [چاوه کانی لیک ده نی]. [ده ری، له وه بهر خوره تاوه. [وهستان] بجمه بهر ئه و خوره تاوه؟ بخولیمه وه؟ [که له به ریک ده دا به چاوه کانی. هیزه درۆینه که ی نیشته و ته وه]. [ده زانی که ده ترسم؟ ده زانی که نامه وی... نامه وی دیق بکه م، له پیش چاوی هه مووان...]

تارمایی: نامه وی دیق بکه م، له پیش چاوی هه مووان. **به همن:** [چاوه کانی ده قوچینی. فه رمانده رانه] باران!.. ره شه باران! [دهنگی باران] ده بی هه میشه باران بیاری.. پیتم خۆشه هه میشه باران بیاری و من لیره دا بمینمه وه و... پیریژن نه توانی بی. [پیده که نی]. [دهنگی باران له سه ر داره کان.. له سه ر به رده کان.. له سه ر سنه گه کان ده بیستم. [دهنگی به خوره می باران]

تارمایی: دهنگی باران له سه ر سنه گه کان، له سه ر به رده کان، له سه ر کتله کان. [بی دنگی]

به همن: ئه وه خته پیتم خۆشه، له خۆشیان بگرم، به لام مه گه ر هه مووی چهنده ده خایه نی؟ [دهنگی باران ته و او ده بی] [رهنگه زۆر که متریش. [وهستان] باران خۆش ده کاته وه. دیسان پیریژن، دیسان دکتۆر.. دیسان زۆری، دیسان حاشا.. دیسان.. دیسان نه سیحته، دیسان درۆ. [وهستان] دیسان ده رمان.. ده رمان، ده واده رمان.. [به گۆشه ی چاوه، چاویک به میزه که و شووشه ی ده رمانه کانداه گپری]

دیسان ده رزی. ئه لجان دیوێکم ده وی که بتوانی ئه وانه ورد و پرت کات. ئه و شووشانه. [به ئیشاره ی قامک له سه ر یه کیک له شووشه کان] ئه وه!

هه وه ل شووشه - کار دیبا زۆل.

به همن - ئه وه!

دووه م شووشه - لارگا کتیل.

به همن - یان ئه وه!

سییه م شووشه - ئه نسۆلین.

به همهن - ئه وهی دی! .. ئه وهی دی! ئه وهی دی! ده به مین! ده به مین! شووشه کان لوومینال، لوومینال، لوومینال. [دهنگه دهنگی شووشه کان هیتواش هیتواش دوور ده بیته وه و له گه له دهنگی باران تیکه له ده بیته و ههردووکیان له بهین ده چن.]

به همهن: [دهگه پیتته وه بۆ لای په نجه ره شه که و به دهنگی بهرز] ئه های... کی باوه ده کات که من زیندوو بم؟ هیچ کهس! هیچ کامستان نازانن. [بج دهنگی] لوومینال، لوومینال، لوومینال. [بج دهنگی] سه عات... سه عات چه نده؟ [چاو له سه عات ده کات.] چاکتر! [له سه عات که ده جیتته پیتش و لیتی خورد ده بیته وه.] چه نده؟ چ وهختیکه؟ باران هه موو شتیکی داپوشیوه. [یهک جار پیتته که نی و بهرانبه ری تارماییه که] باران ناهیتلی. باران... ناهیتلی بزانه سه عات چه نده. باران.. باران سه عات که ی.. باران سه عات که ی داپوشیوه. [دهگه پیتته وه نیوه راستی ژووره که و به شیوه یه کی قه لئس و توورپه یه کی زۆر ده سته کانی بلاو کردوونه ته وه و ده نه پیتنی.] ئه های مردووه کان! کهس نایه وی قسه م له گه له بکا؟

تارمایی: کهس نایه وی قسه م له گه له بکا!

به همهن: [به ته له فۆن] قسه بکه ن. له گه له ئیوه مه. هه مووتان قسه بکه ن. هیتجان بۆ کوتن پی نییه؟ [به چاوی قوچاوه وه پیتته که نی] ئه مجار زۆر باشه. ده مزانی. ئه... نا، نا. مه علوم.. ئه ری. حه تمهن ئیستا منداله که ی هه لگرتوو و رویشتوتته ده ری. نا. ئه گه ر میترده که ی گووشییه که هه لگه ری. له سه ره شه قام، له ژیر خوری بج تین و سارد. ئه ها... خه به ری پیریتنه که ی نییه. [له کاتیکدا که به بج ئیراده له ژووره که دا هه لده سوورپ.] نیکه رانی بج فایده یه. ئیستا، [راده وه سستی و بیر ده کاته وه.] که نگه؟ [چاو له سه عات ده کا.] جیی ماتل بوون نییه. پیریتن له گۆرتدا نییه. دیوه سپییه که ش ده رزییه که ی له ژیر سه ری ناوه، خه وتوو. ئه لغانیش یاللا! ده بج قسه بکه م. ئه ری، ئه ری. [به جورته و متمانه یه کی تاییه ت به خۆی له کن ته له فۆنه که راده وه سستی. ته له فۆنه که زهنگ ده خوا.] ده زانم کییه. ده توانم سویند بخۆم. [گووشییه که هه لده گه ری.] ها؟ ئه من؟ بۆ خۆم! تۆ... ئه تۆ کیی؟ من لیتره م. له په نا خۆم.. تۆ، تۆ له کوئی؟.. بۆ خۆم؟ یانی

[به ترسه وه چاو له تارماییه که ی سه ره په نجه ره ده کا.] نا، نا... ئیدی نه خۆش نیم. [وهستان] نه خیر. ئیدی چاک بوومه ته وه. [وهستان] نازانم. پیم ده لیتن. [وهستان] وا ده لیتن. [وهستان] پروابکه م؟... قه ت قه ت! [وهستان] ئیدی، کهس پتیکه ناده م! [ماوه یه ک گوئی راده گه ری.] له مالتی. ئه ری. له ژووره که ی خۆمدا. ئای... به خودا پۆژگار دیت و ده روا... و بزانه م... گریان؟... یانی چۆن؟.. باوه ر مه که. [پیتته که نی.] هه مووان.. [وهستانیکی درپژ.] نا... نا... ناتوانم.. لیم گه ری. [به ترسه وه] من بۆ ده ری.. ناتوانم.. [وهستان] تۆ واده لیتی، ئه وان واده لیتن، هه موو واده لیتن! بۆچی ده سته ردارم نابن؟ هه موو ده یانه وی. [وهستان] ئه ری. هه موو ده یانه وی لیره ده رم بکه ن. [وهستان] کهس وابیر ناکاته وه. [وهستان] ئه گه ریش له و بیرده دا نه بوون، ئه وه ئیستا هه ن. ده رزیم لی ناده ن. ته واو بووه. [وهستان] ته واو. هه میشه هه ر وابوو. بۆ خۆم باش ده زانم. [وهستان] له گه له خۆی] به خودا ناکری برۆی. ناکری.

تارمایی: بۆ له ده ری حه لئا ده به خشنه وه؟

به همهن: مه به ستم ئه وه یه که... کهس ناتوانی. تۆ... تۆ... دایه... ئه تۆی؟... له کویتوه قسه ده که ی... له...؟ ها. ئه سلهن ده نگه نه گۆراوه، ئه سلهن.. ئاخو.. چه ند ساله، زۆر له میتره که تۆ مردووی. ئه ری. ره نگه زیاتریش بج... به للام خودایه ئه م ده نگه.. [وهستان] ده لیتن زیره ی پیاو له ژیر گلدا نارزی.. زیره! [وهستان] وایه دایه... نابج هیچ کهس ئه م باسه بزانی.. ده زانم. ئه ری، ئه ری... هه ر ئه وه یه پیاوه په رۆش ده کات. ها؟ من؟ باسی من مه که.. بلیم چی؟ ئای چت کوت.. بووکه شووشه یه ک؟ نا. ناتوانم بپم.. سه ره له سه ره پیاو داناگرن؟.. چه ند خۆشه! به للام من.. هیتشتا بۆ من زوو [پیتته که نی، پتیکه نینتیک که زیاتر له گریان ده چیت.] ئه، تاقه ت.. ده سته ردارم نین.. [وهستان] مووسیبه ت ئه وه یه که ده سته ردارم نین. چاو له ئیستا مه که ئارام، راحه تم.. له چاو ترووکانیکدا.. ئه ری، هه موو شتیکی تیک ده چی! [وهستان] له پیاوه تی زۆر به دوور نییه. [وهستان] هیچ فه رق ناکات. جوامیری!.. ناهیتلن سه ره له بهر خۆم نیم.. ژان!.. به هیچ زمانیک ناکوتری که ده ری.. به هیچ برغوویه ک ناچیتته میتشکیانه وه.. چییان لی بکه م؟.. هه موو، هه موویان. کاکم، ژنه که ی،

مندالدهكهي... [وهستان] نا ئيدى. زور كه م دينه ژووره كه م... له كوڤم بوونه وه [وهستان] نه وانى تر... دكتور، پيرتزنه كه.

ئەرى ھەموو پۆزى. رېتك سەرى سەعات سىلەى روحميان دەبزوئى.. بەشەر دۆستى! [وهستان] بەشەر دۆستى وايان لى دەكات كه له بىرم نەكەن. [پيكنە نينىكى توند] خەلكى ھەميشە پييان خۆشە كەلاك بيين. [ديسان پيئەكەنى]. ئەرى كەلاك!... لەوئ پر بوو. منيش يەكيان بووم.. دەنگە دەنگ، قىامەت... گوئيەكانم زور بە تاقەت بوون.. [وهستان] وام بىرم نە دەكرده وه.. بۆ، بۆچى جياوازيبەكى چكۆله. لانى كەم له ژووره كەى خۆم دام. [وهستان] ئەرى. نەيانتوانى. بەخودا قەوہى ئەوہيان نەبوو.. ئەرى.. ليرەيه. لەكن منە. رەنگ و گولەكانيشى. ھيچ كارتكيان لە دەست نايە. تەنيا دەرۆن و دار ھەلدووين كە.. بەلى، دەرمان و پەرەستار.. ئەو پيرتزنە قۆلتەرە ترستينەرە.. خراپتر.. لە ھەمووان خراپتر، ئەم دكتورە كە دەبەوئ بە زورى مندالديكى گوپرايەل لە پياو دروست بكا.. سەرى ھەموو سەعاتيەك ليرە قوت دەبیتە وه. ھەر سەر ھەلدەخوليتى. تەشەر لە پياو دەدات و زورى دەكات..

دەنگى دكتور: [پر بە شوپنەكە، بە دەنگيكي تايبەت بە تەلفۆن]. وەرە با بچينە دەرى كورى باش. ئەگەر بزانی لە دەرى خۆرەتاو چەند گەرمە و ناسمان چەند سامالە! مەترسى، وەرە. وەرە لە گەل يەكتر.. چەند سامالە! مەترسى، وەرە. وەرە لە گەل يەكتر...

بەھمەن: گویت لى بوو داہە؟ ئەھ. بۆ خۆى چاك دەزانى كە قەت ناچمە دەرى. ئیستا دەچیت و پيرتزنەكە بانگ دەكات. [بە ئەسپايى گوئى ھەلدەخات].

دەنگى دكتور: [بە دەنگيكي باریك و بەزرە وه لەسەر ديمەنى شانۆ بلاو دەكریتە وه]. ئەو پسيكاستينيبيەكى ئاسايى نيبە. ئەگەرچى بوونى ئاگورافوبيا ئاشكرايە. نەخۆش بواریكى ئيسكيزوئیدی تیدا بەدى دەكرى. لە ئەنسۆليني بى ھۆشيش ھيچ دەسكە و تيكمان دەست نەكەوت!

دەنگى پيرتزن: بەلى.

دەنگى دكتور: ئیستا چ دەرزيبەكى لى دەدەن؟

دەنگى پيرتزن: ئەنسۆلین، كاردیازۆل، لوومينالس.

[دەنگى پيرتزنە و بەھمەن تيكەل و باریك و بەزرە وه]. لوومينال، لوومينال، لوومينال... [دەنگەكە ھيواش ھيواش دوور دەبیتە وه و لە گەل دەنگى باران تيكەل دەبیت. بەھمەن گووشيبيەكە لە باوہش دەگریت].

بەھمەن: گویت لیبە داہە؟ گویت لیبە؟ چى بکەم؟.. چى بکەم؟ ھەميشە وايە، تەواو بوونى نيبە. ئەرى. خۆ ھەر تەنيا ئەوان نين. ھەموويان، ھەموويان، دەستيان راداشتووہ و خەريكن دین بۆ لای من.. چيتان لە گيانى من دەوى؟ بۆ بەرۆكم بەر نادەن؟ [بەنەرە وه] چيتان دەوى؟ [تەلفۆنەكە لەسەر ميژەكە ھەلدەگرى و لە باوہشى دەگرى]. خەريكە ھەموويان دین. [چاوہكانى دەقوچينى]. فر و فيل... ساختە چييانە، كاتيان بەسەرچووہ.. [دەنگى چەند مندالديك كە شيوہى دەنگى بەشەر نادەن، دەلىتى لەنيو گليتنەيەك، گريان و پيكنە نينى چەند گيانلە بەرپيكي سەيريش تيكەل بە يەك دەبيستري]. ئەوانە ئيدى ئاسايين. فيلەكانيان دەناسمە وه. داہە دەزانم. دەزانم.. دەزانم ئیستا ھيواش ھيواش خەريكە دین بۆ لام. [تەلفۆنەكەى ھەلگرتووہ و بۆ لای سووچى ژوورەكە پاشەو پاش دەروا]. دینە پيش، بەلام ناویرن بینه ژوورى. لەژير پەنجەرەكە دەميننە وه. ئیستا ھەموويان لەوین. پروانە. ئەھا [قامكيك وەپەنجەرەكە دەكەوى]. گویت لى بوو؟ دیتت؟ ئەوہ يەكيك لەوان بوو. دووہميان ئازاترە. [چەند كرتە پشت سەرى يەك لە پەنجەرەكە دەكەوى]. بەلام دەزانن كە پەنجەرەكە ناکریتە وه. ئەوہ كارى ھەموو رۆژتيانە. [سپبەرى چەند پەنجەرەكە لەسەر شووشەكان وەديار دەكەوى و پاش چەند چرکە لە چاوان ون دەبن]. سەريان وەبەرد كەوت. زانيان پەنجەرەكە ناکریتە وه. خەيال و پلاو، جندۆكە و جادوو؟ [وهستان] تەليسم؟ ئەھ، نا. تازە فەرقيش ناكات. چ دەبى باببى، چى؟ دەروونى خۆم؟ ھەر چى ھەيە لە دەروونى خۆمدايە؟ لەنيو دلم؟ لەميشكەمدا؟ لەمەبەستت تیدەگەم. [تەلفۆن لە باوہشدا دیت و دەچى]. نا.. ھەموو ئى دەروەيە! [لە نەكاو رادەوہستى و پيئەكەنى]. مزگينى چى؟ ئيدى ئازادەم؟ دەتوانم نەچمە دەرى؟ [وهستان] يانى [بەقيافەيەكى غەمبارە وه]. تۆ؟ [لە كاتيەك تەلفۆنەكەى لەباوہشدايە دەچى بۆ لای چرپاكە و لەسەر سووچيكي چرپاكە دادەنيشى]. كەواتە؟.. نا. نا داہە. ئيدى تەواو بووہ.

چی وای نه ماوه. ماویه تی؟ ئاه، [هه لده سستی و له کاتیکدا که بی ئیراده له ژووره که دا هه لده سووری نزیک بۆتوه و له پشت میتره که داده نیشتی.] [ده زانم گیانه!] [به توندی پیده که نئ.] [به لام نه گهر... [وهستان] نه گهر له به بنیان نه بردبا.. بۆ خۆم نا.. من ئیدی ساعه ته که نابینم. هه موو ئه و شتانه ی که.. [وهستان] باس کردنی بی فایده یه. بۆ خۆت چاکیان ده ناسی. [چاوه کانی قوچاندوو و گوشییه که له سهر میتره که داده نئ و بی ئیراده، ئارام و له سه ره خۆ] هه موویان. تۆ له هه موو کهس باشتر ده زانی که کئی تاوانباره؟! بی ئه وه ی که چاوه پیتی بی... [وهستان] ئه ری ری خۆی وه پیش خۆی دا و رویشت. [وهستان] فکری له وه نه کرده وه که له پاش ئه و من چم به سهر دئ... ئه ری.. بی خه یالن.. خه لک؟ [وهستان] به لام ئه وان بۆچی؟ وای زانی که ئیدی ته و او بوو؟ من مامه وه. ئه و ته نیا نییه. زۆر کهس هه ن که ناتوان باوه ر بکه ن که ره نگه مردوو یه ک بتوانی زیندوو بیته وه. باوه ر ناکه ن. ئه ویش هه ر ئه و کاره ی کرد. ریگه ی خۆی گرته به ر و به و شته گه بشت که.. هه موو.. [به چاوی قوچاوه وه پیده که نئ.] [ده نا ره نگه چاوه پیتی ئه وه بوو بی که من وه شوینی که وم، به لام.. نه یده زانی که من ناتوانم. [دهنگی باران] درۆ شتییک نییه که نه توانی باوه ری پی نه که ی. نه ده هاته ئه م ژووره؟ [وهستان] لیته گۆزانییه کانی نه ده کوت؟ گولی بۆ من نه ده هیتنا؟ له بهر خاتری من کراسه زه رده که ی له بهر نه ده کرد؟ [هه تا نیوه هه لده سستیته سهر پی و به چاوی نیوه کراوه وه.] [گولی داودی گولی داودی؟ ئاه، ئه وانته بۆ کئی هیتناوه؟ بۆ من؟ چه ند خۆش حالتم. ئه مرۆ چوو یته پۆل؟ زۆر چاکه. به رده وام به ره و سهر درۆی؟ من که ئه رخه یانم. [به بی دهنگی پیده که نئ و دهستی به ده مییه وه ده گری.] [ئاه، ئه وه زۆر چاکه. پرووداویکی خۆشه. تۆ حه تمه ن ده بی هه ر ئاوا بی. ئیستاش ده مه وئ گۆزانیم بۆ بلئی. [دوو باره داده نیشتی و چاوه کانی ده قوچینی.] [بیلتی. ده ی بیلتی بیته جه ت، [دهنگی گۆرانی له دوور را ده بیستری که له گه ل دهنگی باران هیتواش هیتواش دوور ده بیته وه.] [بۆچی بی دهنگ بووی؟ ئه و وه خستی [چاوه کانی هه لده هیتی.] [ژووره که م به قه ده ر باغییک گه و ره بوو. هه موو شتیکی تیدا بوو. ئاووه وایه کی خۆشی بوو. هه تاویکی خۆش. وه رزیکی زۆر خۆش و بی دهوامی

بوو.. وهختایه ک بردیانم، به خه یالتم ئه ورۆ و سبه ینی ده گه ریتمه وه، به لام.. [وهستان] کاتییک گه رامه وه، گه رامه وه. ئه ویش به چ وه زعیکه وه. گه رامه وه ئیته. گه رامه وه و به چ وه زعیکه وه. گه رامه وه ئیته. [به نه ره وه.] [باغ، ویران.. ویران ویران بسوو و له نیو ئه و ویرانه یه شدا هیچ شتییک نه مابۆوه. باغه که ویران بسوو. نه هه و.. نه سیبه ر.. نه بالنده، نه گۆرانی.. ده ی باشه، خه تای ئه و چ بوو که نه ی توانی تاملی بکات؟ دیار بوو. ئه وه من بووم که بی که لک بووم، به لام له باغه که دا شتییک هه بوو که له چاوی ئه وان شاراوه بوو. [چاوه له جانتایه که ده برئ.] [مروارییه کان، داودییه کان.. [وهستان] وشک و رزیو، به لام، [دوو باره چاوه کانی ده قوچینی.] [به لام مکافات!] [پیده که نئ.] [ئیستاش ناچاره هه موو روژی منداله نه خۆش و ئیفلیجه که ی له م شه قام بۆ ئه و شه قام، له و که نار بۆ ئه و که نار و هه ر شوینییک که په له یه کی لییه، هه رجییه ک که خۆره تاوی لییه. [به دهنگی که به رزتر و به پیکه نیبه وه.] [به لام سه لامه تی ناگه ریته وه. چاک نابئ. منداله ئیفلیجه کان چاک نابنه وه. گوئی رادیرن. مندالی ئیفلیج! ده بی هه ر هه لیسوورینی. هه لیسوورینی، هه لیسوورینی، هه لیسوورینی.. لیته بۆ ئه وئ. لایه لایه ی بۆ بلئی. روژه روونکی گلینه ی چاوم، به ندی جه رگ و دل، هیتری هه نام، بۆت به خت ده که م عومری درێژم، سه د تالی و سویریت له سهر ده چیژم.. [وهستان] نه مامی بالات به فرمیسیکی چاوه، شه و و نیوه شه و لی ده نیم شه و او، هه ی لایه، روژه لای لایه، ئه مشه و به زه بیته به مندانا یه. [وهستان] ده ردیکی گرانه! منداله سه قه ته کان. [دهنگی ته گه ری ره و ره وه ی مندالییک له سه رسه نگ فه رشه کان و دهنگی پیتلاوی ژنییک که لای لایه ده لئ.] [لایه لایه!.. لایه لایه ی له خۆرا، لایه لایه ی بی هووده!] [دهنگه کان دوور و ته و او ده بن.] [ئه ری.] [دهسته کانی داداوه ته سهر میتره که و روو له ته له فۆن.] [چی؟ درۆیه؟ ئه م جار پروا بکه م؟ بی چاره کئی؟ ئه و کچه بیچاره؟ بۆچی؟ له ته وای ئه و ماوه یه دا خه م و خه فه تی خواردوو؟ [وهستان] له بهر خاتری من ئازار و ژانی چیشتوووه؟ ئه ی بۆچی ته نانته تاقه جاریک هه لئه ستاوه بیتو سه ریکم لی بدات؟ من؟.. من بۆچی؟ [دهنگی باران] ئه من نه مه ده توانی. [به رقه وه] کئی کئی؟ که واته هه لیم. یانی مندالی نییه؟

یانی چی؟ میتردیشی نه کردووه؟ ناخر من همیشہ گویم له دهنگی ره وره وهی منداله که یه تی!.. ئی دیکه؟ رهنکه زور کهس و دیکه بن؟ که منداله که یان سه قهت بیت؟ رهنکه ته نیا خه یالی دهنگ بیت؟.. ئیستا نه وه گری پووچکه به کی چاکه. له تاریکیبه وه بو نه و تاریکی.. [وهستان] ئه ری. ئه ری.. [وهستان] من زور جار بیرم لیکردبووه. زور جار به ته وای بروام ده کرد. [وهستان] ئه م کابرایه ناهیلئی. نه وه. [بی نه وهی که ورسووری، به دست تارماییه که ی سهر په نجه ره که نیشان ده دات. [بی فایده یه.. ته نیا من ده ینا سم.. ناهیلئی با وهر بکه م. هه نه وه.. هیچ کاتیک پی خوش نیبه که نه و قسانه با وهر بکه م. [وهستان] کی دریز و به شیوه یه کی ماخوولیا یی. [هه ئیستا؟ کراسه زهرده که ی له بهر کردووه؟ گولئی زهره؟ کهوشی سوور؟ ده یه وی بی بو ئیره؟ بی چی بکا؟ [وهستان. سهری راده وه شینئی. [گورانی! گورانی بلئی؟ گورانی... گورانی... [به چاوی زه قه وه له شوینیک راده مینئی.]

تارمایی: ئیستا درویره کی گه وره دیته لات. نابئی بروای پی بکه ی. ناگات له خوت بی.

به همن: [هه ردووک گوئی ده گریت و ده یه وی گوئی له دهنگی تارماییه که نه بیت. [چی، چی؟ گه یشتوتئی؟ خه ریکه له پلیکانه کان وه سهر ده که وی؟ دهنگی که وشه کانی؟ گویم لیه! [دهنگی کهوشی ژنانه و کوخینی ژنیک. [ئه ری، ئه ری، گویم لیه. با وهر ده که م [به زاری داچه قاهوه و چاوی زه قه وه ده رگاکه بولای خوی وهرده سوورینئی. ده رکه که هیواش، هیواش ده کرتیه وه. به همن هه لده ستی و به شیوه ی که سیک که موته یه که دیته ژووره که ی. چهند هه نگا و پاشه و پاش ده کشیتیه وه. بیتجهت به با وهر شیک له گولئی داودی و به پیکه نینه وه وهدیار ده که وی و له به رده م ده رکه که راده وه ستی.]

(۲)

دیمه نی شانۆ ته نیا رووناکیبه کی سوور رووناک کراوه. **به همن:** [چهند ساتیک به حه په ساوی را وه ستاوه، پاشان له کاتیکدا که به به یه که رهنگی ده موچاوی ده کرتیه وه، هیواش هیواش دیته پیشئی. [تو! [وهستان] نه توئی؟ [وهستان] هاتی؟.. هاتووی که چی؟

[وهستان] کی دریز! نه و گولانه.. نه و گولانه زهرده.. بوچی هاتی؟ منداله کهت چی لیکرد؟ له و شه قامانه به رلات کرد؟ [وهستان] هه ر کهس ناساغ بیت. [وهستان] تو به جیتی ده هیلئی و ده ری؟ جوابه بده وه. **بیتجهت:** [به شیرنه بزیه که دیته نیوه راستی ژووره که و به دهنگیکی هیمنانه و له سه ره خزه] مندال؟.. کامه مندال؟

به همن: منداله کهت. منداله سه قهت و نه خوشه کهت. **بیتجهت:** [پیتده که نی؟ من؟.. مندالی من؟ نه، [چا و له دارودیواری ژووره که ده کات. [خودایه گیان، مندالی من؟ [دوو باره پیتده که نی.]

به همن: [دیته پیشتر] ئه ری، بو پیتده که نی؟ [چا و له چاوی بیتجهت ده برئی. [پیم بلئی چت له منداله که کرد؟ **بیتجهت:** مندال؟.. مندالی من... تو مندالی منی.. تو ته نیا مندالی منی.

به همن: [بژارده، بژارده و به هیواشی] منداله کهت.. نه و منداله نه خوشهت بزچی به جی هیشت؟ [وهستان] نه و گولانه، نه و گولانه تازانه..

بیتجهت: نه وانی دیکه، نه و گولانه ی دیکه... **به همن:** پیم خوش نیبه باسی نه وانی دیکه بکه ی. **بیتجهت:** [کتو پر پیتده که نی.] نه وانه ی که... یانی [له بهر پیکه نین شین و رهش ده بیتیه وه. [ها؟ خودایه.. [چه پکه گولکه که له سهر میتزه که داده نی.]

به همن: پاش نه و ماوه دوور و دریزه، پاش نه و رۆژگار ده دوور و دریزه، وهختایه که هاتی، هه ر به وانه وه، هه ر به و زهرده وه... ئه... چ گیان سه ختم بیتجهت!

بیتجهت: سه گ گیانی، رۆله گیان. سه گ گیان! **به همن:** [به دهنگیکی به رز، به شیوه یه که که چه که گوئی له دهنگی تارماییه که نه بیت. [نه.. بلئی بزنام، ئیستا ش ژووره که ی منت پی خوشه؟ چا و په نجه ره که م چی لی کردووه. شین و سوور، شین و سوور. نه و دیوارانه، چا و نه و دیوارانه. حه تمه ن چاوت لییانه [پیتده که نی] نه و دیوارانه بو من زور به که لکن. هه میسه به نه و رهنکه نه و کاره م ده کرد. بو خوت ده زانی. ته نانه ت وهختایه که که گه رامه وه.. ئه... چ باسه... [چا و له ده موچاوی که چه که ده کات.]

بیتجهت: بو وام چا و لی ده که ی؟ ده توانی نارامتر و ئاسووده تر چاوم لی بکه ی. [به توندی پیتده که نی.]

بههمهن: و ابرانم ژووره كه مت پي خوشه. ههر نه و ژووره ي جارانه. ژووره كه ي خومان. ههر به و په نجه رانه وه، به لام ته نيا نه و ديوارانه...

بيتهجت: ده تواني كه ميگه به تاقه تتر و هيواشتر... [قسه كه ي ده بري و چاو له و ده كات.]

بههمهن: به لام [به داخ و په شيمانيبه وه] نه گهر گويت لي ده بوو. نه گهر ده تزاني.

بيتهجت: [له نيو ژووره كه دا ده ست ده كا به گه ران. له كاتي پياسه كردندا، بي نه و ي كه له شتيك خورد بيته وه، يان به و اي شتيكدا بگه ري.] گويم ليته به همهن. ده زانم. هه موو شتيك ده زانم، به لام نه و ديوارانه ت چاك رهش كردوون. له بهر خاتري كي رهش كردوون؟

بههمهن: ده مزاني كه ده تويست نه وه پيرسي. ده زاني كه نه و... [ده يه وي كه تارمايي سه ر په نجه ره كه ي نيشان بدات و له نه كا و په شيمان ده بيته وه.] نه ري ده زاني كه ئيدي ساعه ته كه كار ناكات؟

بيتهجت: به لام من [گوي راده گري.] گويم له ده نكيه تي.

بههمهن: نه ري، نه ري. ده زانم كه گويت ليته.. به لام ئيستا چاك بووه. شتيكي كه شت پي بليم. [وهك كه سيك كه بيه وي رازيكي بدر كيني.] تو بلتي ميلي ساعه ته كه بو دواوه هه لنه سوورين؟ [به سه رنجيكي سه يره وه كه له چاوه كانيبه وه دياره گوي ده سپري.]

بيتهجت: ميله كان؟.. پاشه و پاش... نه ري، بوچي. رهنگه.

تارمايي: ميله كان...

بههمهن: [له كاتيكا كه ده يه وي ده نكي تارمايي كه نه بيستري.] ئاه، بيتهجت. من له ميتر بوو نه و بيره م كردبووه، به لام ده ترسام. له هه موو كه سيك ده ترسام. ده مكوت كه له كوئ را بزائم كه خه لكي ديكهش نه يان زانيبيت؟ بو وينه نه گهر پوورم زانيبيتي و به تو بلتي. ئاخ من له ميتره كه ناتوانم خاترجه م بم. بو هيچ شتيك خاترجه م نيم. رهنگه بشزائم كه هه مووان له سه ر نه وه، له گه ل من نيوانيكي و ايان نييه، به لام.. ئاه.. [بيرمه ندانه] ده لتي شتيك ده بينمه وه. نه ري، نه ري. ميله كان، پاشه و پاش ده رون. گوي بگه. گويت ليته ها؟ [ده نكي چركه چركي ساعه ته كه زياد ده كات.] من

خاترجه م و ئيستا ده بينمه وه. [به تاسه و زيده وه سفى قسه ده كات.] نه گهر وانه بوو.. [وهستان] نه ري. خو له گه ل دايكم قسه م كرد. نه توش كه هاتي. گوي بگه، گوي بگه. گويت ليته كه ميله كان پاشه و پاش ده رون؟ [به قامك ئامازه بو لاي ساعه ته كه ده كات.]

بيتهجت: نه ري، ميله كان پاشه و پاش ده رون. من ده نكيان ده بيستم. [ده نكي چركه چركي توندي ساعه ته كه.]

بههمهن: [به زه وقه وه] خو تو ناترسي؟ ها؟ من خاترجه م كه ناترسي.

بيتهجت: نه ري، ناترسم.

بههمهن: ئاه، چاوت ليته كه چهند به توندي بو دواوه ده روين؟

بيتهجت: نه ري، زور توند ده روين.

بههمهن: ئيستا ده توانين وهك رابردو بين. وهك نه و ده ختي؟

بيتهجت: نه ري ده توانين. وهك جارن بين.

بههمهن: كه واته وه ره ئيره دانيشه. وه ره ئيره. [ده چن بو لاي چرياكه.] ئاه، نا، نا. شوينيكي كه. ده نا بيت چونه ههر ئاوا به پتوه. ها؟

بيتهجت: نه ري، ئاوا خوشتره.

بههمهن: بيتهجت، بلتي ده ره وه چول بيت؟ به لام من پيم وانييه.

بيتهجت: وايه. ده ري قهت چول نييه.

بههمهن: ههر له بهر نه وه شه كه ناچينه ده ري، به لام راوهستان، له يهك جي مانه وه چ كه لكيكي هه يه؟ برؤ با برؤين. برؤين.

بيتهجت: برؤين؟

بههمهن: نه ري. با بگه ريبينه وه. ههر ليته. له م ژووره دا. وه بيرت دي؟ نه و ده ختانه ت وه بير دي كه ده ختايهك ئيره باغيكي گه وره بوو؟ [قولي بيتهجت ده گري.] و هه موو شتيكي بوو. هه وا، خو ره تاو و چ رؤزگاريمان هه بوو. [به پياسه وه له ژووره كه دا ده گه رين.] به لام نه لخا نيش خراب نييه. شه قامه كاني، داره كاني، خه لكه كاني... ده نا وانييه؟

بيتهجت: وايه.

بههمهن: به خوا هه وايه كي خوشي هه يه. تاو و بانتيكي خوشه.

بیتجهت: ئەرئى وايه بههمەن. چ تاویکی پروون و خوشه.

بههمەن: چەند خوشه. چەند دلگەرە. ئیستا قسە بکە. هەر چی پیت خوشه بیلئى.

بیتجهت: ئەرئى.

بههمەن: دەلئى تاقتە تى ئەوئەت نىيە، بەلام ئاوا مرومۆچ بى، بى كەلكە. حەقت بەدەستە بیتجهت، بەلام تۆلە رازىكى گەورە بى خەبەرى. تۆ نازانى چ شتىكە.

لەو كاتەوہ كە من... مەبەستم خۆمە، لەوئى ھاتمە دەرى.. وام ھەست دەكرد كە بەختەوہرم. بەختەوہر.

بیتجهت: ئەرئى بەختەوہرىن.

بههمەن: بەلام ئەو بەختەوہرىيە ھەمووى لەسەر دەموچاوم، لەدەورى لىوم كۆبۆوہ. ھەمووى لەسەر ئېرە. [لە قامكى خەتىك لەدەورى لىوى دەكىشىتەوہ.]

ھەمووى لەسەر ئېرە. تەنبا دەمتوانى قسە بکەم، بەرەلا بىم. نەمدەتوانى كارىكى دىكە بکەم. ئەو ماوہىيە دىكەشى بە تال بووم. بەتال، بەتال. [وہستانىكى درىژ]

بیتجهت: [لەسەرەخۆ] بەتالم، بەتال. [دەنگى چركەچركى ساعەتەكە وەخۆيان دەھىتتەوہ.]

بههمەن: ئاھ، دەمەويست كە باسى ئەوہ بکەم، وختايەك كە لەوئى ھاتمە دەرى شتىكى سەرىم بىنى.

شتىكى ترسىنەر. شتىك بوو. چۆن بلىم كە تىبگەى. شتىكى قالگراو بوو. شتىكى سوورەوہ بوو و لىقن و كەزى بوو. [لە راوہستان دەكەوئى و بەھمەن بەچاوى كراوہوہ لە بیتجهت خورد دەبىتەوہ.] نازانى كە چەندە

پرمەترسى و وەحشى و زالم بوو. بە وپنەى دووكەل و ئا، [بەدەست دەپەوئى شكەكەى نمايش بدات.] وەك ھەرە و ھەر كاتىك كە دەمەوئى بچمە دەرى و ھەر كاتىك كە دەيانەوئى مېنە دەرى؛ [چاوەكانى دەقوچىنئى.] ئاھ، باران.. باران.. باران... [ھەرەو

رادەوہستى. بیتجهت وردە وردە دوور دەبىتەوہ و دەچىتە پەنا مېزەكە. دەنگى بارانىك كە ھىواش ھىواش دوور دەبىتەوہ و تەواو دەبىت. ئەو كاتەيە كە من ھىزى ھىچ كارىكەم نىيە. ھەموو شتىك لى دوور دەبىتەوہ و من بە تەنبا دەمىتمەوہ. قاچەكانم لە عەرز دادەبرئى. وەحەوا دەكەوم. تەنبا و ھەلئاسراو... [وہستان] ئىستا

بیتجهت، دەتوانى دەستم بگرئى؟ [دەستى درىژ دەكات.] ئىستاش گۆرانىيەكم بۆ بلى. كۆپلەيەكى

چكۆلەو جوان. [چاوەكانى ھەلدەھىنئى.] ئى، بۆ چوويتە ئەوئى؟ رەنگە نەتەوئى بىلئى؟ نەكا... [وہستان. بەشك

و دردۆنگىيەوہ.] پەشىمانى؟ نەكا ديسان مېلەكان، وەك دوو ئەسسى وەحشى و پەوى و بەرەو پىش لە غاردان دان؟

بیتجهت: من ئىدى ناتوانم گۆرانى بلىم. ناتوانم. [دەنگى توندى چركەچركى ساعەت.]

بههمەن: ئاوا قسەم لەگەل مەكە. خۆ لىم نەبان نى؟ نەكا بتەوئى برۆى؟

بیتجهت: ئەرئى. من ئىدى دەمەوئى برۆم. من ئىدى دەبى برۆم. درەنگە. زۆر درەنگە.

بههمەن: بۆ كۆئى. كۆئى درەنگە؟ [دەچىتە پىشتر.]

بیتجهت: ئەرئى درەنگە. زۆر درەنگىشە.

بههمەن: خۆ تۆ ھىچ كارىكت نىيە. وانىيە؟ تاقتەت بەسەر چوہ؟

بیتجهت: ئەھ، لىم گەرى. وەرەز بووم. دەبى برۆم. نازانم كە... ئىستا نازانم كەچى بەسەر مندالەكەم ھاتوہ. خودايە ئەو دلەكوتەيە چىيە. نەكا بەلايەكى بەسەر ھاتبى؟

بههمەن: مندال؟ كامە مندال؟ خۆ من دەمزانى، بەلام بۆ درۆت دەكرد؟

بیتجهت: نا، نا. من دەبى برۆم. رەنگە ئىستا بگرى. گۆم لە دەنگىتە. ئەرئى، مندالەكەم ئىستا دەگرى.

بههمەن: ئاھ، نابى برۆى. بۆ خۆت دەزانى كە ناكرى و نابى برۆى.

بیتجهت: نا، نا.

بههمەن: مندالى تۆ؟ ناھىتلم برۆى. من مندالى تۆم. من مندالە ئىفلىجەكەى تۆم. دەتەوئى بۆ كۆئى برۆى؟ لەپاش ئەو چەند سالە، لەپاش ئەو ھەموو چاوەروانىيە.. [دەنگى چركەچركى ساعەتەكە بەرز دەبىتەوہ. بەھمەن دەپەوئى گۆيەكانى بگرئى.]

بیتجهت: [گولەكان لەسەر مېزەكە ھەلدەگرئى.] نا... من ناتوانم... بى دەنگ دەبم... بى دەنگ.

بههمەن: من پىت دەلئىم ئەو كارە مەكە. [لىتى نرىك دەبىتەوہ.]

بیتجهت: من دەلئىم لاچوو، لەسەر رېم لاچوو.

بههمەن: مەرۆ. [بەحالەتىكى پارانەوہ و عاجزىيەوہ.] تكات لىدەكەم مەرۆ. دەبىنى كە... وەرە... وەرە لىترە

دابنیشه و خۆت شپت مه که.

بیتهجهت: ئەمن دەمرم. مندالە کهم... [وهستان] ئەری... نهکا به لایه کی به سەر هاتبێ.

بههمهن: ئەهای، مه پۆ. ده لیم مه پۆ. خه ربکه باران دهباری. ده زانم. ته وای گیانت ته ده بیته. مه پۆ...

بیتهجهت: نا... باران ته یم ناکات. باران.. باران ته یم ناکات.

بههمهن: بۆ باوه ده ناکه؟

بیتهجهت: [له گه ل خۆی] مندالە به ده بخته کهم له سەر شه قام... دایکت کوێر بێ. چاوه زار کاری لێ نه کردبێ؟ [دهرکه که دهکاته وه..]

بههمهن: چاوه بیتهجهت. چاوه که. مه پۆ، مه پۆ. خه ربکه باران ده باسری. [بیتهجهت له کاتیکدا که گوله کانی له باوهش دان، به په له له دهرکه که دهچیتته دهر و دهرکه که پیتوه ده دا. به همهن یهک به خۆی ههرا دهکا] مه پۆ، مه پۆ. خه ربکه باران دهباری. باران. باران. [له پیر و نه کاوێک دادهکاته بارانێک وهک گۆزه ی سه ره و ژوور. دهنگی باران دیت که له شووشه ی په نجه ره که ده دات. به همهن له کاتیکدا که به پیکه نین ده می کراوه ته وه، دهچیتته بن دهرگا که و خۆی ده شاریتته وه.. ئیستا، ئیستا ته پ ته پ ده بی و دێبه وه ژووری. دێبه وه ژووری و ده که وه به وهشم. هه ره که چۆله که یهک، ده موچاوه ته ره که ت، لیتوه ته ره کانت، جهسته ته ره که ت، په نجه و گوله ته ره کانت... بۆ هه تا هه تایه.. بۆ هه تا هه تایه.. [دهرکه که به توند و تیژی ده کرتته وه. به همهن باوهش بۆ بیتهجهت دهکاته وه..]

(۳)

دیمه نی شانۆ له ناکا و به رووناکی و تیشکیکی سپی رووناک ده بیته. دهنگی باران ته وای ده بیته. پیرتیژی په ره ستار به سوورهنگ (سرنج) و دهرزیبه وه دیتته ژووری.

به همهن باوهشی ئاواله دهکات هه تا له باوهشی بکات. به لام به دیتتی قه لافه تی وشک و به هه بیبه تی پیرتیژنه و دهرزیبه که ی، ده ست و لاقی بێ هیز ده بیته و له ترسان وشک ده بیته. به هیتواشی و بێ ته وه ی که قسه یهک بکات، تیک شکا و دۆراو، به چاوی زه ق و زاری داچراوه وه، پاشه و پاش ده کشیتته وه بۆ دواوه. پاشه و پاش ده روا و ده که ویتته سه ر چریاکه. پیرتیژی په ره ستار

دیتته نیوه پراستی ژووره که و دهرزیبه که له شووشه ی سوورهنگه که هه لده کیشی. زۆر به وردی و به کاوه خۆ لایه نی زیادی دهرمانه که ده پیتژی. دهچیت بۆ لای چریاکه، باسکی به همهن هه لده کات و به هیتواشی دهرزیبه که ی لیتته دات. دهنگی ساعه ته که، ئارام و یهک ده ست ده بیستری.

پیرتیژنه که ده به وێ له ژووره که پرواته ده ری که له ناکا و چاوی به ته له فۆنه که ده که وێ و به هیتواشی دهچیتته پیتته و چاوی پیتا ده گیتری. ژماره یهک ده گریته و گوێ را ده گری. به سه ر سوپمانه وه چا و به ده ورو به ری ژووره که دا ده گیتری. له کاتیکدا چاوی به جانتا سه ر ئاواله که ده که وێ، به زاری داچرا و و چاوه ئه بله قه کانی له گوله وشکه کان را ده میتنی.

غولامحوسین ساعیدی

(۱۳۱۴ - ۱۳۶۴) - (۱۹۳۵ - ۱۹۸۵ ز)

غولامحوسین ساعیدی (گه وهه مراد)، له سالی ۱۳۱۴ (۱۹۳۵ ز) له شاری ته وریز له دایک بووه، باوکی کارمه ندیکی ساده ی ده ولت بوو. خویتندی سه ره تایه ی هه ر له شوینی له دایک بوونی ته وای ده کات و پاشان ده چێ بۆ تاران بۆ زانکۆی پزیشکی و له خولی پزیشکی کۆمه لایه تی و پسپۆری نه خۆشییه کانی ره وانی و ده روونی به شداری ده کات و خویتدن له و زانکۆیه ته وای ده کات.

ساعیدی کاری نووسه ری له چا و کاروباری پزیشکی له سه رتر ده زانی و زۆریه ی کاته کانی خۆی سه رفی چیرۆک نووسین ده کات؛ هه ر به م هۆیه وه له و ماوه که مه ی ژیا نیدا گه لی به ره مه می وهک، رۆمان، کورته چیرۆک، شانۆنامه، فیلمنامه (سناریۆ)، تاک نووسی (مۆنۆگرافی) هینایه خولقاندن و ئافراندن. له چیرۆکنووسیدا هیتدییک تایبه تمه ندی هه بوو که ئه وی له نووسه ره کانی دیکه جیا ده کرده وه. ساعیدی له شرۆقه کردنی کۆمه لگای شارستانی و گوندنشینی له ئیراندا و هه لسه که وتی خه لکی شار و گوند، هیتده به سه رنج و وردبینه که رپالیزمی گه وه ری به لزا کمان وه بیه ر دینیتته وه. ئه گه ر بلتین بۆ ناسین و تویتینه وه ی کۆمه لگای شار و گوندی ئیران و ئاشنا بوون به بیروباوه ر و سوننه ته کانی خه لکی شارو دیه ات، بچن و به ره مه کانی غولامحوسین

ساعیدی بخوتینهوه و وهک سه رچاوه بهک چاویان لیبکهه
قسه یه کی بی مانا و لاریمان نه کردووه.

ساعیدی، وهک نیگار کیشیکی دهسته وهستان ژیانی
خه لکانیک که له گه ل نه داری و هه ژاری و نه دامه تی و
تاریکایی و بی دهره تانیدا دهسته و یه خه ن، نیشان
دهدات؛ له سه ر نه و زانیاریانه ی که له سه ر ناسینی
دهروونی مرۆفه کانداهیه تی، خاله ورده کانی روحی و
ئه خلاقی، قاره مانای چیرۆکه کانی به قه له میکی به توانا،
راشکاوانه دینیتته بهر باس و لیکنۆلینه وه. به حه وسه له و
سه رنجیکی تایبته، توژیینه وه له سه ر عاده ت و
هه لسه که وتی که سایه تبیه کان و هه وهس و ویست و مه یل
و تایبه تمه ندیه کانی دهروونی نه وان و نه و کومه لگایه ی
که نه وان ژیانی تیدا به سه ر ده به ن، ده کات و
دایانده ریژی.

له زۆریه ی چیرۆکه کانیله واقیعه گه رایبی و
ریالیزمه وه، روو ده کاته سوریا لیزم و هه ر بۆیه که له
چیرۆکی «مانگا» دا «مه سخ» ی کافکا، وه بیر خوتنه ر
دینیتته وه. له چیرۆکی «مانگا» دا راکیشان و لیک
گریدر اوبیه کی تایبته ده بینین که خوتنه ر به تپه ر بوون
له ریالیزمه وه به ره و سوریا لیزم تووشی سه رسورمان و
شله ژان نابیت و گریبه ک ناخاته نیو ره وتی چیرۆکه که وه.
نه و له دهر د و مه ینه تییه کانی سه رده م ده دوئی، له
نیگه رانییه کان، ترس و بی مرادییه کان، سه ر لی
شپواوییه کان، هیواکان و ناهومیدییه کانی خه لک
به شتیوه کی واقیعه و ریال ناگاداره و دله کوته و کهش و
تووشی ژیانی نه مرۆکه، له چیرۆکه کانیله به باشی هه ست
پیده کری.

نووسه ری کتیبی «نووسه رانی پیشه نگی ئیران» له سه ر
نه و باوه ریه که چیرۆکه کانی ساعیدی، له بنه ره تدا
به سه ر سه ر ره وتی بنه ره تی تپه ده په رن: «هه وه ل
به نده ره کانی باشوور، ولاتیکی شه ره کات و نه دار و
هه ژار له گه ل ناساغی و نه خووشی ناوچه یی و خورافات و
قۆریاته کان. دووه م، دپهاته کانی نازه ریا یجان، پیک
هه لپه ر ژان و تیک هه لچوونی بنه و دوو ده سه تییه
چکۆله کانی ناو دپهاته، تاکه چکۆله و داماره کانی
تابووری، زهینه کانی گیرۆده ی وه هم و هۆ و گومانه کان.
سییه م گه وره شار به روونا کبیره کانییه وه،
نه خووشخانه کانی، کریکار و بی کاره کانی. حال و

هه وایه ک که به سه ر نه م سه بواره دا زال بووه، هه ژاری و
شیتتی و نه زانییه.»

غولامحوسین ساعیدی زۆر به ره می پر بایه خی له پاش
خوی به جی هیشتون که بریتین له:

ماله کانی شاری ره ی، ته ور تیز ۱۳۳۴، شه ونشینییه
به شکۆکان ۱۳۳۹، عه زادارانی به یه ل (هه شه ت چیرۆکی
گریدراو) ۱۳۴۳، ترس و له رز (شه ش چیرۆکی
گریدراو) ۱۳۴۷، توپ (رومان) ۱۳۴۸، تاتاری ده م به
پیکه نین (رومان) ۱۳۵۳، غه ربییک له شاردا (رومان)
۱۳۵۵، جالجالۆکه کانی نیو سه نگر (شانۆنامه)
۱۳۳۹، ئای کلاودار و ئای بی کلاو ۱۳۴۶، وه رزی
گوستاخ (فیلمنامه) ۱۳۴۸، مانگا (فیلمنامه)
۱۳۵۰، مولووس کوورپووس (فیلمنامه) ۱۳۶۱... و
زۆر به ره می دیکه ی وه ک فیلمنامه (سیناریۆ) و
چیرۆک و رومان و شانۆنامه و تاک نووسی (مۆنۆگرافی)
و وه رگیترانی هه ن که به داخه وه مه رگ چیدی مه ودای
پینه داو له کاتیکدا که له ئاخیرین رۆژه کانی ژیانیدا که
له ده ره وه ی ئیران ده ژیا، له رۆژی دووه می سه ره ماوه زی
۱۳۶۴ له شاری پاریس، دله مه زنه که ی له لیدان که وت.

سه رچاوه:

* روزنامه کیهان/ ۳۰ و ۳۱/ ۴/ ۱۳۷۸ ه. ش/ غلامحسین
ساعیدی در یک نگاه- سالشمار ساعیدی.